

YEHUDA ARYE KLAUSNER

(1910—1970)

Nauka o literaturze, a w szczególności komparatystyka, poniosła w 1970 roku poważną stratę. Zabrakło wybitnego badacza, dra Y. A. Klausnera, nie tylko w ojcystym jego gronie historyków i teoretyków literatury, filologów i edytorów, ale także w światowej „civitas litteraria”, której był aktywnym obywatelem, działając szczególnie żywo w ramach Association Internationale de Littérature Comparée.

Urodził się w 1910 r. w Odessie, szkołę średnią i studia uniwersyteckie pod kierunkiem Manfreda Kridla ukończył w Wilnie. Zdobyta wówczas wiedza o polskiej literaturze i kult dla polskiego romantyzmu pozostały stałym współczynnikiem jego zainteresowań naukowych. Ma swoją wymowę fakt, że pierwszą próbę naukową poświęcił Y. A. Klausner twórczości Stefana Garczyńskiego i że jego ostatnią pracą była praca o Mickiewiczu (*Adam Mickiewicz in the Hebrew Literature of the 19th Century*, bodaj w druku).

Osiadłszy w 1933 r. w Jerozolimie, ukończył studia w zakresie literatury i historii w Hebrew University pracą z dziedziny komparatystyki: „Ben Avuya” i „Faust”. *Porównanie literackie* (1938), zaszczyconą przez uniwersytet nagrodą im. Bialika. Tytuł doktorski uzyskał w School of Oriental and African Studies, London University, na podstawie pracy *Studies on the Life and Work of Y. L. Peretz* (1958).

Ale jeszcze od swoich czasów uniwersyteckich w Jerozolimie intensywnie służył Y. A. Klausner dziełami naukowymi nie tylko wiedzy o literaturze ojczyściej, ale także poszerzeniu i pogłębieniu w swoim kraju wiedzy o literaturze światowej. Wśród nich nie brakło prac bibliograficznych (m. in. *General Literature in Hebrew Translation: A Bibliography*, w: „Yad la-Kore”, 1945, oraz *Shakespeare in Hebrew: A Bibliography*, tamże, 1951) i poważnego wkładu z zakresu literatury ogólnej, teorii literatury, a także literatury porównawczej w wydawnictwach encyklopedycznych (*Encyclopaedia Hebraica*, vol. 1—5). Ale przede wszystkim należy tu wymienić tej miary dzieła, jak w ramach *A History of Universal Literature* tom 1, poświęcony literaturom najdawniejszym (1944), tom 2 — wiekom średnim (1952), tom 3 — Renesansowi, oraz towarzyszącą tomowi 1 — antologię dawnych tekstów.

O szerokim zakresie zainteresowań naukowych Y. A. Klausnera oraz o jego erudycji świadczą takie prace, jak m. in. monografia o „noweli” w literaturze he-

brajskiej od jej początku po koniec wieku Oświecenia (1947), monografia o Szekspirze (1965), wypowiedzi o *Boskiej Komедii* Dantego (1951), o Longosa *Dafnisie i Chloe* (1951), rozprawy o głównych kierunkach współczesnej literatury hebrajskiej (1957), o pierwszym hebrajskim *Fauście* (w „German Life and Letters”, 1957), referat *Immanuele Romano: Between Jewish Tradition and External Influences* (wygłoszony na Kongresie A. I. L. C. w 1970 r.). O wysokiej kompetencji filologicznej Y. A. Klausnera, pracownika ostatnio w Instytucie Rękopisów Uniwersytetu Jeruzolimskiego, świadczy rozprawa poświęcona nieznanemu rękopisowi Y. L. Peretza (1951), rozprawa *La Description de lieux saints en Palestine dans un MS slave inconnu* (wersja hebrajska 1955, wersja francuska w „Études Slaves”, 1956).

Z zagadnień teoretycznoliterackich szczególnie bliskie były Y. A. Klausnerowi zagadnienia genologiczne. Stąd ogłoszona w „Zagadnieniach Rodzajów Literackich”, t. III, z. 1 (4), rozprawa: *The Evolution of the Hebrew Short-Story. A Survey*. Stąd także — jakżeż świadczące o pasji naukowej, a zarazem o życzliwości dla naszego czasopisma — nadsyłane niejednokrotnie uzupełnienia bibliograficzne do artykułów ogłaszanych w ramach „Materiałów do Słownika Rodzajów Literackich”.

Toteż Redakcja „Zagadnień Rodzajów Literackich” żegna ze szczególnym żalem dra Y. A. Klausnera, zasłużonego badacza, a swojego współpracownika i przyjaciela.

Stefania Skwarczyńska